

Projekt pn. „Bieniów-Rietschen-Sagar - razem chronimy dziedzictwo kulturowe na pograniczu polsko-niemieckim” jest dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Funduszu Małych Projektów Interreg Polska– Saksonia 2014-2022 oraz ze środków budżetu państwa.

Serbołużyczanie/ Łużycanie/ Serbowie Łużyccy

Południowo wschodnie Niemcy, Łużyce, są od ponad 1000 lat ojczyzną dla najmniejszej słowiańskiej grupy ludowej, Serbołużyczan. Razem z Niemcami mieszkają dzisiaj w Brandenburgii i Saksonii na czterech obszarach zasiedlenia. Należą do nich Dolne Łużyce z krainą Spreewald, Serbołużyczanie katolicy mieszkający w regionie Bautzen, region środkowo łużycki wokół Hoyerswerdy oraz parafia Schleife w Powiecie Görlitz. W tych czterech regionach Serbołużyczanie mogli zachować do dnia dzisiejszego swoją tożsamość narodową, objawiającą się w ich języku i kulturze. Parafia Schleife z jej siedmioma okolicznymi wioskami względnie dzielnicami Rohne, Mulchwitz, Groß Düben, Halbendorf, Trebendorf, Mühlrose oraz Lieskau tworzą najmniejszy z tych czterech serbołużyckich obszarów zasiedlenia. Występują tutaj bardzo charakterystyczne cechy szczególne strojów ludowych- wariant Schleife, których nie można znaleźć w trzech innych obszarach ludowych. Turyści odwiedzający ten region spotykają się z językiem serbołużyckim najpierw poprzez dwujęzyczne napisy miejscowości. Są one bardzo podobne do języka czeskiego lub też polskiego. „Dobre zajtšo” tak pozdrawiają się rano mieszkańcy Cottbus, „Dobre ranje” tak życzy się dobrego ranka w Bautzen. Schleife jest położone pomiędzy Cottbus a Bautzen. Starsi ludzie w Parafii Schleife mówią dialektem Schleife. Poprzez projekt – Witaj w przedszkolu „Milenka” w Rohne i jego kontynuację w szkole podstawowej oraz szkole średniej w Schleife dzieci uczą się języka górnołużyckiego. Nie tylko język Serbołużyczan jest czymś osobliwym, również zwyczaje, stroje ludowe i tradycje stanowią duży skarb dla regionu. Utrzymanie tej kulturowej identyfikacji, dialektu Schleife wśród języków serbołużyckich, kultury z jej bogactwem strojów ludowych, żywych zwyczajów i obyczajów jak i tradycji, ich pielęgnowanie i udostępnianie turystom jest zadaniem Serbołużyckiego Centrum w Schleife. Jest to miejsce spotkań dla dwujęzycznego społeczeństwa tego regionu oraz służy tym samym reprezentowaniu tych cech szczególnych oraz osobliwości wobec turystów w celu wyczerpania opinii publicznej poza granicami powiatu na potrzeby społeczności Serbołużyczan.

W roku 1992 zostało założone Stowarzyszenie Centrum Kultury Serbołużyczej Schleife e. V., którego celem było stworzenie kulturowego centrum komunikacji dla dwujęzycznej społeczności Środkowych Łużyc, w szczególności obszaru zasiedlenia Schleife w celu zapewnienia kulturowej identyfikacji Serbołużyczan w Schleife. Ta kulturowa identyfikacja odzwierciedla się w:

języku
religii
przedstawieniu wartości
zwyczajach i obyczajach
oraz w dalszych aspektach życia kulturalnego:
strojach ludowych, sztuce i muzyce ludowej
świętach, tradycyjnej kuchni
sposobie budowania oraz osiedlania się, historycznym
rzemiośle, literaturze, filmie, teatrze, sztuce oraz mediach.

A B C Č Ć D Ď
E F G H Ch I J K
Ł L M N O P R S
Š Š T U W Ž Ž

Rys. 2: Alfabet górnołużycki

Przez powstanie takiego miejsca spotkań miały być stworzone możliwości pracy, przede wszystkim dla kobiet. W tym centrum miały znaleźć swoje siedziby stowarzyszenia, grupy kulturowe i instytucje serbołużycze. Do tej pory każda taka grupa spotykała się czasami w szkole lub też w pomieszczeniach urzędu gminy. Nie było również prawie żadnej kulturalnej oferty dla starszej generacji ani też stosownej sali.

Plany budowlane

W roku 1994 została nabyta, przy finansowym wsparciu Państwowego Urzędu ds. Reorganizacji Obszaru Wiejskiego Łużyc, Staatlicher Amt für Ländliche Neuordnung Lausitzer Braunkohle AG, nieruchomość ówczesnej restauracji Gastwirtschaft Eschenbach. We współpracy ze stowarzyszeniami i instytucjami została wypracowana koncepcja wykorzystania i zagospodarowania tej nieruchomości. Następnie biuro architekta miało się zająć realizacją tych koncepcji.

Finansowanie budowy

Finansowania tego zamierzenia - 5 milionów DM – przebudowa i rozbudowa, Gmina Schleife oraz Stowarzyszenie Centrum Kultury Serbołużyczej nie mogły naturalnie udźwignąć. Duże wsparcie Gmina otrzymała od Urzędu Państwowego ds. Reorganizacji Obszaru Wiejskiego Łużyc, Staatlicher Amt für Ländliche Neuordnung, z projektu europejskiego

Abb. 3: Projekt Centrum Kultury Serbołużyczej

„LEADER II”, od prezydium rządu Kraju Związkowego Saksonii, od Lausitzer Braunkohle AG oraz od Fundacji Sorbische Volk.

Realizacja

W dniu 21 października 1996 roku położono kamień węgielny pod przebudowę restauracji „Eschenbach”, która miała już wcześniej duże znaczenie w życiu kulturalnym regionu szczególnie ze względu na swoje korzystne położenie w centrum miejscowości, bezpośrednio obok historycznego, ponad 700 letniego kościoła. Zakończenie budowy obchodzono uroczyście w dniu 8 maja 1997 roku a po prawie rocznym okresie budowy, przy zatrudnieniu głównie rodzimych firm, uroczyście otwarto w dniu 25 października 1997 salę, jako pierwszy ukończony odcinek budowy. Restauracja „Zur Schlangenkronen” została dopiero co otwarta dnia 3 października 1997. Drugi odcinek budowy został przekazany punktualnie na pierwszy serbołużycki rynek pisanek wielkanocnych w Schleife w dniu 29 marca 1998. Jako ostatni obiekt został wybudowany piec do pieczenia a w dniu 18 lipca 1998 pachniało po raz pierwszy świeżo upieczonym chlebem. Tak jak w przypadku również prywatnych zamierzeń budowlanych po ich ukończeniu wyłaniają się ciągle nowe pomysły na ich użytkowanie, których nie było w momencie planowania budowy. Tak też okazało się konieczne wybudowanie dodatkowego okna w pomieszczeniu Fundus II, które wykorzystywane jest jako pomieszczenie Stowarzyszenia oraz pomieszczenie konferencyjne. Również garderoby/ przebieralnie, które były dostępne z podwórza, okazały się mało przydatne. Wykorzystywane są one tylko dwa razy do roku w trakcie występów Narodowego Zespołu Serbołużyckiego Bautzen. Dlatego też pomieszczenia te zostały udostępnione w międzyczasie grupom Sorbisches Kinder- und Jugendensemble Schleife e.V. oraz Rohner Dorftheater e.V. W pokazowym warsztacie brakuje powierzchni wystawowych, ponieważ to pomieszczenie posiada pięć bardzo dużych okien. Intensywne światło słoneczne jest niekorzystne dla wystawianych tam strojów ludowych oraz pisanek wielkanocnych. W przypadku wystaw stałych kolory szybko bledną. Jednakże nie powinno to przyćmiewać radości i dumy z tego co zostało tu osiągnięte. Teraz dom ten należy wypełnić życiem, naturalnie również przy pomocy skutecznej koncepcji marketingowej.

Zadania

Zadania regionalne

Centrum Kultury Serbołużyckiej Schleife ma za zadanie służyć jako miejsce spotkań kulturalnych dwujęzycznej społeczności obszaru zasiedlenia Schleife w celu zachowania, pielęgnacji i przede wszystkim ożywiania języka serbołużyckiego, kultury i zwyczajów i obyczajów. Możliwości przestrzenne Centrum Kultury Serbołużyckiej są do nieodpłatnej dyspozycji rodzimych stowarzyszeń, które zajmują się kulturą serbołużycką, na spotkania, próby i występy. A konkretnie wygląda to następująco: Serbołużycki Zespół Folklorystyczny Schleife e. V. zajmuje jedno pomieszczenie do celów swojego stowarzyszenia, na spotkania oraz na garderoby i rekwizyty. Serbołużycki Zespół Dziecięco Młodzieżowy Schleife e. V. wykorzystuje jedno pomieszczenie, salę konferencyjną, na przechowywanie strojów ludowych i rekwizytów, grupa taneczna ma w każdy poniedziałek swoje 1 ½ godzinne próby w sali Centrum Kultury Serbołużyckiej, odbyły się tu również kilkudniowe obozy treningowe. Teatr wiejski Rohne zajmuje również jedną garderobę do przechowywania swoich

kostiumów. Próby teatru odbywają się we wtorki oraz po wcześniejszym uzgodnieniu, przeważnie przed występami. Orszak ślubny ze Schleife wykorzystuje również salę, przez 14 dni w roku, na próby oraz część rekwizytorni do przechowywania swoich strojów. Do kobiet z kółka hafciarskiego została również skierowana oferta, aby spotykały się raz w tygodniu przy robótkach ręcznych w pomieszczeniu warsztatu wystawowego. W trakcie corocznych imprez kulturalnych Centrum Kultury Serbołużycy przedstawia dziedzictwo kulturowe regionu Schleife, rozpoczynając w styczniu od ptasiego wesela poprzez zwyczaje wielkanocne, kirmes aż po Święta Bożego Narodzenia. Oferowane są tutaj nie tylko imprezy serbołużycy, lecz jest również bogata oferta imprez rozrywkowych i tanecznych, wystaw, imprez informacyjnych, pokazów specjalnych, dni wypieków, wieczory autorskie, kursy gimnastyczne, kursy językowe, programy wakacyjne, ..., przy czym liczba odwiedzających te imprezy jest różnorodna i poszukuje się nowych możliwości zwiększenia liczby odwiedzających.

Rys. 3: Centrum Kultury Serbołużycy

Zadania ponad regionalne

Centrum Kultury Serbołużycy przekazuje turystom i odwiedzającym osobliwości i wyjątkowość serbołużycy obszaru zasiedlenia Schleife. Można się tutaj dowiedzieć wiele na temat ludności dolnołużycy z regionu Spreewald. Często kojarzy się z każdym serbołużycy strojem ludowym Spreewald, ponieważ stopień znajomości innych trzech obszarów ludowych jest mieszkańcom odległych Bundeslandów mało znana. Zanim strój ludowy ze Schleife będzie przyporządkowywany przez turystów do Łużyc, a przy tym chodzi w szczególności o jego umiejscowienie w Schleife, minie jeszcze dużo czasu i wymaga to dużego nakładu pracy. Pomocny w tych działaniach jest udział w targach turystycznych, również wspólnie z regionalnymi partnerami. W trakcie takich prezentacji nie należy stwarzać turystom iluzji, że jest taka wyspa, gdzie wszystkie kobiety chodzą w strojach ludowych, wszyscy ludzie mówią w języku serbołużycy i każdy żyje z rolnictwa, wyplatania koszy czy garncarstwa. Te oczekiwania nie mogłyby zostać spełnione a turyści i wszyscy ich znajomi nie przyjechaliby już więcej do Schleife. Czym jest właściwie ta osobliwość i wyjątkowość tego regionu? Gdy turysta zmotoryzowany uda się do jednej z miejscowości serbołużycy, rozpozna po dwujęzycznych tablicach miejscowości, że jest tutaj trochę inaczej. Nie jest przecież jeszcze w Polsce, nie, miał on pierwszy kontakt z językiem serbołużycy. W oko wpadają następnie nie otynkowane budynki z cegły klinkierowej trzy lub czterostronnych zabudowań oraz łuki bram wjazdowych na

posesje na wysokość wozu w sianem. W ogródkach przed domami owocowe drzewka zostały niestety wyparte przez drzewka ozdobne.

Wróćmy jednakże do Centrum Kultury Serbołużyckiej: przyjazne dla turystów godziny otwarcia, włącznie z sobotą, niedzielą oraz dniami Świąt Wielkiej Nocy, zapewniają gościom wgląd w wystawy w warsztacie pokazowym oraz pracę krawcowych szyjących stroje ludowe. Oferowane są tutaj również pamiątki i materiały informacyjne. Grupy wycieczkowe mogą wybrać jeden z pięciu oferowanych programów: m. in. Powitanie chlebem i solą w oryginalnych strojach ludowych Schleife, zwiedzanie wystawy, wykład o historii serbołużyckiej, języku, strojach ludowych i zwyczajach, prezentacje tradycyjnego rzemiosła lub zarezerwować sobie specjalny serbołużycki program kulturalny. Poleca się również wstąpienie do gospody.

Rys. 4: Grupa muzyczna - Sorbisches
Folkloreensembl Schleife

Możliwości wykorzystania Serbołużycko- kulturowo

Serbołużyckie imprezy kulturalne wyznaczają serbołużyckie zwyczaje i obyczaje w ciągu całego roku:

Ptaci kwas – Vogelhochzeit – ptasie wesele

W styczniu obchodzone jest przez dużych i małych ptasie wesele. Zwyczaj ten nie należała wcześniej do parafii Schleife. Został on przejęty przez wioski w latach 60-tych od organizowanych przez Domowinę imprez. 25 stycznia dzieci mogą wystawić na parapet talerz za chwilę znajdą na nim mały wypiek w formie ptaka lub gniazda ptasiego. To ptaki przybyły, aby podziękować dzieciom za dokarmianie podczas mroźnej zimy. Wg znanej piosenki weselnej świętuje się wesele w przebraniu ptaków. Podczas gdy w Niemczech pobiera się kos i drozd to wg zwyczajów serbołużyckich są to sroka i gawron. W tym roku proszono w Schleife na trzy wesela. Zgodnie z tą piękną tradycją dziewczynki i chłopcy z przedszkola „Pfiffikus“ w Schleife przedstawiają swoim rodzicom, dziadkom, rodzeństwu i gościom w sali Centrum Kultury Serbołużyckiej ciekawy program ptasiego wesela. Po raz pierwszy w

tym roku serbołużyckie przedszkole Witaj „Milenka“ z Rohne razem z przedszkolem z Trebendorf świętowały w Schleife ptasie wesele. Trzecie wesele zorganizował zespół das Sorbische Nationalensemble Bautzen razem z teatrem Deutsch-Sorbisches Volkstheater Bautzen, przy czym słówko „świętowały“ jest nieco przesadzone. „Goście weselni” opuścili imprezę żywo poruszeni. Podczas gdy programy dziecięce poświęcają dużo miejsca na piosenkę, to obydwie zespoły zajmują się aktualnymi problemami życia serbołużyckiego. W tym przypadku nastęstwa „Voigt-Studie“ zostały przedstawione dramatycznie. To czy scena ptasiego wesela była stosownym miejscem na taką demonstrację, zostało różnie przez gości zinterpretowane.

Zampern – Camprowanie

W lutym w naszych wioskach odbywa się camprowanie. Przebrana grupa, młodzi chłopcy z wioski, chodzą od domu do domu i proszą o ofiary dla combra, takie jak słonina i jajka, ale też dzwoniących monet nie może zabraknąć. Wieczorem razem się świętuje i tańczy. Wysokie skoki w tańcu mają zapewnić dobre zbiory Inu. Zwyczaj ten ma również za zadanie przepędzenie zimy. Ważne dla wiosek wokół Schleife są również postaci pochodzących z combra oraz ich znaczenie jak np. siwek i bocian, które symbolizują wiosnę, niedźwiedź symbolizuje zimę, którą należy przegnać, kobieta z jajkami i koszem na plecach, człowiek o dwóch twarzach, „zmarły niesie żywego”, błazen, muzykant ze skrzypcami diabelskimi, kasjer i inni. Wraz z kolektywizacją rolnictwa w latach 60-tych zniknęły stroje ludowe i zwyczaje ludowe. Później przypomniano sobie znowu stare tradycje. Gdy w końcu film DEFA- „Struga – Bilder einer Landschaft“ (1972) pozwolił powrócić zwyczajowi camprowania do wiosek.

Dzisiaj stowarzyszenie Schleifer Brauchtumsverein e.V organizuje camprowanie a taniec combra w lutym ma zarezerwowany stały termin w sali Centrum Kultury Serbołużyckiej. Figury combra można zobaczyć na naszej wystawie. Zostały one zaprojektowane przez projektantkę Reginę Herrmann i w 60% wsparte finansowo w ramach projektu przez Kulturraum Oberlausitz Niederschlesien.

Zwyczaje Wielkanocne

Szczególnie w czasie Świąt Wielkanocnych możemy napotkać w parafii Schleife na liczne przykłady pielęgnowania zwyczajów i obyczajów, przy czym ozdabianie pisanek wielkanocnych techniką woskową jest na pewno najbardziej znanym i najbardziej ulubionym zwyczajem. Tak to w Wielki Piątek w kręgu wielu rodzin powstają przy pomocy wosku, farb i pióra, za sprawą niezwyklej fantazji i godnej uwagi dokładności, małe dzieła sztuki. Każdy chrześniak otrzymuje prezent od chrzestnego, w którym można znaleźć również bułeczki wielkanocne, pierniczki oraz datek do skarbonki, trzy z tych ozdobionych pisanek razem z życzeniami wszystkiego dobrego, zdrowia, szczęścia i dobrego samopoczucia aż do następnych Świąt Wielkanocnych. Pisanki wielkanocne są to ugotowane na twardo jajka i mogą zostać naturalnie później przez dzieci zjedzone. Tylko chrześniak, który ma mniej aniżeli roczek, otrzymuje trzy surowe, białe jajka.

Toczenie jajek wielkanocnych polega na tym, że dzieci spuszczaają kolorowe pisanki z niewielkiego wzniesienia i próbują przy tym trafić w inne jajko, które jest już na dole, co wymaga niezwyklej zręczności. Od północy aż do rana w Niedzielę Wielkanocną, gdy dzwonią dzwony kościelne, kobiety i dziewczęta przechadzają się po wsi ze śpiewem wielkanocnym. Zdrowie i urodę zapewnia woda wielkanocna, którą dziewczęta wczesnym rankiem, jeszcze przed wschodem słońca, przynoszą w

milczeniu ze źródła, powinno ono płynąć w kierunku od zachodu na wschód. Gospodarze, których brama domu została zamknięta w trakcie cembrowania lub też którzy mają jeszcze córki panienki, muszą się liczyć w noc wielkanocną z wieloma psikusami.

Zdobienie jajek wielkanocnych dla grup uczniów

Co roku w okresie przedświątecznym wystawowy warsztat Centrum Kultury Serbołużycy przekształca się w warsztat malarski pisanek wielkanocnych. Oferowane są wtedy kursy dla grup uczniów i dorosłych, typowych dla miejscowości Schleife technik zdobienia jajek woskiem. Mimo spadającej liczby zainteresowanych uczniów zawsze wszystkie terminy są zarezerwowane.

Konkurs na najpiękniejszą serbołużycą pisaną wielkanocną

Oprócz obowiązującego dla całych Łużyc konkursu w Bautzen na najpiękniejszą pisaną wielkanocną, organizujemy w Centrum Kultury Serbołużycy nasz regionalny konkurs dla naszego powiatu. Dzieci, młodzież i dorośli mogą wziąć udział w tym konkursie stosując technikę wosku jedno i wielokolorowego, technikę żrącą, oraz inne metody zdobienia jajek. Konkurs ten jest wspierany przez Związek Regionalny Domowina Jakub Lorenc – Zaleski.

Święta Wielkanocne liczba uczestników

Serbołużycy rynek pisanek wielkanocnych

Głównym punktem kalendarza tradycyjnych imprez w Centrum Kultury Serbołużycy jest odbywający się na dwa tygodnie przed Świętami Wielkanocnymi serbołużycy rynek pisanek wielkanocnych. Cieszy się on dużą popularnością wśród odwiedzających i turystów z bliska i daleka i jest stałym punktem przedświątecznych wycieczek. W tym roku nasz rynek odwiedziło znowu ponad 3400 gości. Ok. 35 artystek i artystów, zwłaszcza z parafii Schleife, przedstawia w sali Centrum Kultury Serbołużycy techniki zdobienia pisanek wielkanocnych, są oni chętni do rozmów z odwiedzającymi, wykonują zaprojektowane przez nich pisanki i oferują ich sprzedaż. Niektórzy z tych artystów prezentują swoją sztukę ludową w oryginalnych strojach ludowych. Sala i stanowiska są tradycyjnie przyozdobione. Ofertę wielkanocną uzupełnia rynek rzemieślniczy i rolniczy z wypiekaniem chleba w piecu na drewno, przy czym głównym celem tego rynku jest propagowanie natury i przede wszystkim regionalni wytwórcy mogą oferować tu swoje wyroby. Rynekowi towarzyszy łużycki program kulturalny. W tym roku został on przygotowany przez przedszkole Witaj-Kindergarten Milenka, Zespół Sorbisches Kinder- und Jugendensemble Schleife e.V., Slěpjańske gólicy, Rowniske glose, chór Seidewinkel, Schleifer Sorbische Hochzeitszug oraz szkołę muzyczną Fröhlich.

Ostern	Teilnehmer
1999	581
2000	533
2001	410
2002	418
2003	518
2004	478
2005	458
2006	659
2007	541
2008	474
2009	481
2010	512
2011	614
2012	615
2013	615
2014	639
2015	681
2016	702

Nazymski Koncert – Serbołużycy koncert jesienny

Co roku jest organizowany przez Fundację Narodu Serbołużyckiego oraz grupę ludzi świeckich koncert jesienny. Impreza ta znajduje swoją publiczność w głównej mierze wśród wschodniej grupy Domowiny. Teatr ludowy Deutsch-Sorbische Volkstheater gości z co roku nowymi przedstawieniami w łużyckich wioskach. Ale mimo oferowanego tłumaczenia symultanicznego przedstawienia te są rzadko w Schleife odwiedzane.

Kokot – dożynki

Zobacz załącznik 1 strona

Święto ludowe - Kirmes

Na to święto Centrum Kultury Serbołużyckiej organizuje rynek rzemiosła i rolniczy z pieczeniem chleba w piecu opalanym drzewem oraz program kulturalny.

Zwyczaje- stroje- tradycje w Adwencie

W ramach całej serii imprez kulturalnych „Zwyczaje- stroje ludowe- tradycje” Serbołużycki Zespół Folklorystyczny Schleife organizuje tematyczne imprezy folklorystyczne z muzyką, śpiewem, tańcem i moderatorami, którzy informują o żywych zwyczajach i obyczajach obchodzonych w trakcie całego roku w Regionie Schleife.

Dzieciątka Jezus / Aniołek

Zobacz załącznik 2 strona

Kulturowo

Sala Centrum Kultury Serbołużyckiej oferuje ok. 160 miejsc przy stołach dla gości a w przypadku zapotrzebowania tylko na same krzesła może tu znaleźć miejsce 250 widzów. Wśród oferty kulturalnej, nie związanej z obyczajami łużyckimi, odbywają się tutaj koncerty na Dzień Matki, w pierwszą niedzielę w maju oraz koncerty w czasie adwentu. Inne imprezy, które można w krótkim terminie tutaj zorganizować są: wystawa orchidei, jabłek, wieczory znanych autorów, pokazy slajdów, kino wakacyjne oraz teatr lalek dla dzieci. Na inne wykłady nadaje się inne pomieszczenie zwane „Trauzimmer- sala ślubów” na 40 miejsc.

Komunalnie

Organizacja różnych imprez wzmacnia dobry wizerunek Centrum Kultury Serbołużyckiej. Tak więc odbywają się tutaj również takie imprezy jak przyjęcie nowych uczniów do szkoły oraz rozdawanie świadectw szkolnych. Stowarzyszenia obchodzą tutaj swoje jubileusze, zapraszają na specjalistyczne wykłady i przeprowadzają wystawy.

Rok wyborczy 2017 doprowadził do tego, że nasi mieszkańcy odwiedzają tę salę częściej. W drugiej części budynku znajduje się sala ślubów urzędu stanu cywilnego naszej gminy, dalej pomieszczenie wystawowe wraz z punktem sprzedaży upominków oraz ofertą informacji turystycznej jak również pomieszczenia biurowe wynajęte przez oddział regionalny Domowiny oraz fundację ludności serbołużyckiej. Biuro Centrum Kultury Serbołużyckiej i jego małe pomieszczenia konferencyjne, w

których pracuje w międzyczasie jeden pracownik centrum informacji kulturalnej. Pomieszczenie garderoby I wykorzystywane jest przez zespół Sorbisches Folkloreensemble Schleife e.V. a garderoba II służy do przechowywania strojów ludowych pochodzących z regionu ślubnego oraz materiałów Centrum Kultury Serbołużycy jak również pomieszczenie to służy jako pomieszczenie konferencyjne i wykładowe.

Gmina, jako zwierzchnik naszego domu, przeprowadza w sali Centrum Kultury Serbołużycy publiczne posiedzenia gminne. Z powodu zbliżającego się przesiedlenia mieszkańców z miejscowości Rohne, ze względu na działalność kopalni węgla brunatnego prawie wszystkie zebrania mieszkańców odbywają się w naszej Sali. Spotkania te są bardzo konfliktowe. Dochodzi do wielu potyczek słownych i kłótni. Burmistrz gminy ma obecnie problemy zdrowotne. Cała ta sytuacja z przesiedleniem obciąża bardzo mieszkańców. Zebrania te rzucają pośrednio negatywny wpływ na wizerunek naszego domu.

Turystycznie

Wraz z porami roku zmieniają się wystawy regionalnych twórców ludowych. Stale zobaczyć tu można wystawę „Różnorodność strojów ludowych regionu folklorystycznego Schleife”. Jest to największy zbiór lalek w strojach ludowych regionu Schleife. Powstał on przy wsparciu urzędu pracy Bautzen oraz projektu LEADER II Krajowego Urzędu ds. Restrukturyzacji Obszarów Wiejskich Kamenz.

Pod kierownictwem Pani Ursula Klauke, która wykorzystwała umiejętności kobiet i dziewcząt oraz wcześniejszych garderobianek w zakresie haftowania i szycia, powstał ten cenny zbiór. Ponad 100 lalek o wielkości od 25 do 100 cm, prezentuje na przykładzie ponad 60 wariantów strojów wierną co do detalu różnorodność strojów ludowych Łużyczanek ze Schleife. Strój ten noszony jest tylko w Schleife oraz siedmiu pobliskich wioskach naszej parafii. Odróżnia się on od innych serbołużycy strojów ludowych nie tylko poprzez swój materiał, krój i hafty, lecz również zachował najwierniej formę i kolor charakter pierwotnego stroju ludowego. Ogólny charakter stroju ludowego nie zmienił się zasadniczo na przestrzeni ostatnich stuleci.

Działalność prywatna/gastronomiczna

Do prywatnej działalności wykorzystywane są restauracja i pensjonat. Pomieszczenie restauracji oferuje 35 miejsc a pomieszczenie stowarzyszenia posiada 30 miejsc. Do pensjonatu zalicza się pięć pokoi dwuosobowych i dwa jednoosobowe. Nazwa restauracji Gastwirtschaft „Zur Schlangenkronen” została zaczerpnięta z serbołużycy świata legend.

Współpraca stowarzyszeń

W Gminie Schleife stowarzyszenia są bardzo aktywne. Wiele z nich łączy wspólne zainteresowania serbołużycy kulturą, i tak mamy tutaj Stowarzyszenie Schleifer Folkloreensemble e.V., das Sorbische Kinder- und Jugendensemble e.V., der Schleifer Hochzeitszug, die Schleifer Kantorki, die Rohner Stimmen, der Njepila-Hof und der Stickzirkel Schleife sowie das Rohner Dorftheater. Inne aktywne stowarzyszenia, które wzbogacają życie w Schleife, są to stowarzyszenie sportowe, miłośników

ojczyzny, wędkarzy, pszczelarzy, hodowców rasowego drobiu, to tylko niektóre. Wszystkie one są ważnym partnerem Centrum Kultury Serbołużycy przy różnych imprezach, świętach i targach.

Załącznik 1

Kokot

Moja babcia zapytała mnie kiedyś, czy widziałam Kokota, po tym jak ona lub moja mama spulchniły ostatnią grządkę ziemniaków. Naturalnie widziałam, jak co roku, prawdopodobnie za późno wyrzałam i Kokot już odleciał. Babcia go widziała. Wierzyła ona w ducha dobrych plonów, który opuścił pole, jak tylko zebrano z niego plony, aby zebrać nowe siły na następną wiosnę. Tak więc nasi przodkowie wierzyli w duchy płodności i wegetacji roślin skrywających się pod postaciami zwierząt, najczęściej jako kogut, co w języku serbołużycy oznacza „Kokot”. Moja babcia nosiła całe życie strój ludowy. U nas w domu nosiła starsze stroje a dobre rzeczy nosiła, gdy odwiedzaliśmy rodzinę mojej cioci a więc jej starszej córki w Muskau lub kuzynostwo w Trebendorf. „Jak obrane ze skorupki jajko” wyglądała w swojej nowej spódnicy i świeżo nakrochmalonym Canki i Šnorka, zwykły mawiać mój tato, dlaczego nie zakłada czegoś ładnego również w domu, pytał. Ubierała, gdy przyjeżdżali do nas krewni z wizytą. Ale zazwyczaj nosiła starszą spódnicę, w zależności od pory roku żakiet z krótkimi lub długimi rękawami, czepek trzymała zamiast Šnorka mała tasiemka i zawsze miała świeży fartuszek. W komodzie przechowywała różne fartuszki, Šnorkas i czepki, ponieważ szyła je sama. Również elementy czepka robiła sama. Siadywała zimą na swoim stołku obok pieca kuchennego. Robiła w takiej pozycji nawet rajstopy, czarne dla siebie, tak aby pasowały do stroju a kolorowe skarpetki dla nas dzieci. Nie mogę sobie przypomnieć, ale nie widziałam, aby babcia wyrzucała jakąś część garderoby. Było jej tego szkoda. Zawsze znalazła jakiś sposób, aby je naprawić i do domu były dobre. Tak więc moja babcia rozróżniała pomiędzy rzeczami, które nosiła do pracy w domu, na polu i w oborze, następnie do pracy w firmie ogrodniczej, inne lepsze rzeczy na rodzinne święta a szczególnie ubrania były przeznaczone do kościoła. Badacze strojów ludowych określają ten podział na strój roboczy, wychodny, świąteczny i do kościoła. Przy czym ja nie widziałam sama u mojej babci żadnych wariantów strojów ludowych z ozdobnymi chustami, ona chodziła zawsze w żakiecie.

Moja mama nosiła strój ludowy do początku lat pięćdziesiątych i zdejmował go, gdy zaczęła pracować w Wießwasser. Łużyckie kobiety, które pracowały w rolnictwie, w państwowych gospodarstwach rolnych, a więc zostawały na wsi, nosiły swoje stroje dłużej. Niektóre kobiety w parafii Schleife noszą do dnia dzisiejszego stroje ludowe. Z roku na rok stroje te jednak znikają coraz bardziej w dnia powszedniego. Wracając jednak do Kokota: cofa się on przed tnącymi zboże aż do ostatniego łanu, tak więc nasi przodkowie przeczuwali, gdzie ten duch się skrywa i ostatni snop nawet ozdabiali. Żyto mój tato wysiał po raz ostatni w latach 70-tych. Dzisiaj sadi się u nas na zmianę ziemniaki, marchew i buraki pastewne. Dzisiaj – gdy dni prawdopodobnie mijają zdecydowanie szybciej i nikt nie ma czasu. Dzisiaj- gdzie pozyskana z naturalnych składników trucizna na stonkę jest tak samo droga, jak gdybym kupowała nieposortowane ziemniaki w PGR. I czasami zadaję sobie pytanie, dlaczego i jak długo będę uprawiać moje małe gospodarstwo. Nie chodzi tu o zasady bio, ale o trochę idealizmu. Jest to niezapomniany smak własnych ziemniaków gotowanych w mundurkach, zapach przy odcinaniu natki marchwi, chęć zachowania jeszcze wspomnień oraz uczucie, że widziałam Kokota. Kokot- zakończenie żniw wiązało się dla naszych przodków z radością z tego, że szopy i komórki są znowu dobrze wypełnione a ludzie i zwierzęta nie będą cierpieły głodu. Oznaczało to odpoczynek od dobrze wykonanej pracy i z każdym rokiem odrobinę tęsknoty za tym, że minęło kolejne lato.

Załącznik 2

Christkind

W czasie Adwentu przychodzi do dzieci z wioski parafii Schleife Dzieciątko Jezus (Dzeczetko). Nie przynosi im dużych prezentów, które to znajdą później pod choinką, nie, Dzieciątko Jezus głaszcze dzieci trzy razy grzbietem swojej rączki, co ma im zapewnić zdrowie i szczęście na nadchodzący rok. Przy tym rozdaje małe prezenty takie jak orzechy, jabłka i pierniczki.

Dzieciątko Jezus nosi szczególny wariant stroju ludowego Schleife, przy czym każda wioska stworzyła swój własny wariant stroju, które różnią się od siebie wieloma szczegółami. Nie należy tu chwalić twórców tych strojów szczególnie za to, że przydzielili danej wiosce taki wariant stroju. Musi on natomiast wiedzieć, w jakiej wiosce się właśnie znajduje, ponieważ Dzieciątko Jezus obdarowuje tylko dzieci ze swojej wioski. Zgodnie z legendą nie może ono przekroczyć granic swojej wioski. Dzieciątko Jezus ze Schleife można rozpoznać po niebieskiej szarfie, którą otrzymało w roku 1918 w trakcie pierwszych pokojowych Świąt Bożego Narodzenia po I wojnie światowej, w trakcie błogosławieństwa

w kościele w Schleife od księdza Handrik. Ten zwyczaj zachował się do dnia dzisiejszego. W tym roku Dzieciątko Jezus zostało pobłogosławione 2 grudnia w kościele w Schleife. Dzieciątko jest ubierane na tę uroczystość w Centrum Kultury Serbołużycy w Schleife. Trwa to ok. Dwie do trzech godzin aż wszystkie szarfy, wstęgi i pracochłonne nakrycie głowy będą gotowe. Jego twarz jest przesłonięta welonem a na rączkach ma rękawiczki, ponieważ młoda dziewczyna, która w danym roku „chodzi jako dzieciątko Jezus” nie może zostać rozpoznana. Dzieciątku towarzyszą dwie dziewczyny ubrane w odświętne stroje ludowe (z fartuszkami z niebieskim nadrukiem). Jedna z dziewcząt niesie latarnię a druga kosz pełen smakołyków. W dzień Św. Mikołaja odwiedzają one dzieci w przedszkolu i szkole w Schleife. Dzieciątko odwiedza również seniorów w naszej miejscowości. W drugą niedzielę Adwentu można spotkać Dzieciątko Jezus na naszym rynku bożonarodzeniowym, od godz. 15.00. Jego nadejście zapowiada mały dzwonek. A kto go pogłaszcze, ten ma zapewnione zdrowie przez cały rok. Starszym ludziom, co ma im również zapewnić zdrowie, kładzie różgę na lewe ramię, która wykonana jest z brzozy i janowca.

